

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт,
Угорщина) Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник тез доповідей
за матеріалами VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
24-25 жовтня 2024 року**

Україна, Мукачево 24-25 жовтня 2024 р.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)
О-72

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)*

Рецензенти:

Староста Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ДВНЗ “Ужгородський національний університет” (м. Ужгород);

Шпак Валентина Павлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси).

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Товканець Г.В. – д.пед.н., професор; Кобаль В.І. – к.пед.н., професор; Молнар Т.І. – д.пед.н., професор; Горват М.В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т.М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л.М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

О-72 **Освіта і формування** конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 жовтня 2024 р., Мукачево / Ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2024. 328 с. ISBN978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції”. Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)

ISBN978-617-7495-53-5

© Мукачівський державний університет, 2024

<i>КУДРЯВЦЕВА В.Ф., БАРСУК С.Л., ФРОЛОВА О.О.</i>	
МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ УМІНЬ.....	166
<i>КУЦИК О.Г., ВАРОДІ Е.В.</i>	
РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЧЕРЕЗ ЗАНЯТТЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНИМ МИСТЕЦТВОМ.....	169
<i>КУЧІНКА А.В., ЛАЛАК Н.В.</i>	
МЕДІАОСВІТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	171
<i>ЛЕНДЕЛ В.В.</i>	
НАВЧАЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ЧЕХІЇ.....	174
<i>ЛЕСПУХ К.О., ФЕНЧАК Л.М.</i>	
УМОВИ ТА ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОТЕХНІК ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	176
<i>ЛИШЕНКО Г.М., ПАСЬКО К.М.</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПРИЙМАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	179
<i>ЛІЩИНСЬКА А.С., ЛАЛАК Н.В.</i>	
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	181
<i>ЛЮБКА А.І., ЛІБА О.М.</i>	
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	184
<i>ЛЮБЧЕНКО І.І., САЖІЄНКО А.П.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	186
<i>МАЗЮТИНЕЦЬ І.С.</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: КОМАНДНИЙ ПІДХІД.....	189
<i>МАЛЕШКО Л.Ф.</i>	
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ.....	192
<i>МАЧИНСЬКА Н.І.</i>	
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ СТИЛЬ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ.....	195
<i>МАЧИНСЬКА Н.І., ГУК А.І.</i>	
СИСТЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	197

деталей, складання пазлів, перебирання гудзиків, квасолі, паличок, малювання, аплікації, вишивку, оригамі, роботу з конструктором з металевих деталей, бісероплетіння, макраме, канзаші, квілінг та інші види рукоділля.

Учні початкових класів, завдяки своїм віковим особливостям, легко сприймають запропонований їм матеріал в доступній та цікавій формі. Тому необхідно приділяти особливу увагу розвитку сприймання, як одному з основних пізнавальних процесів, що значно покращує процес навчання.

Список використаних джерел

1. Біла І. М. Аналіз особливостей творчого сприймання молодших підлітків. *Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. К: Видавництво "Фенікс", 2011. С. 79-85.

2. Моляко В.О. Концепція творчого сприймання. *Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць Т.12*. Вип. 5. Ч.1. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. С. 7-14.

3. Найдюнова Л. М. Психологічні особливості сприймання екранної інформації. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. К.: Видавництво "Фенікс", 2015. Т. XII. Психологія творчості. Випуск 21. С. 267-275.

ЛІЩИНСЬКА А.С.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет, Україна
ЛАЛАК Н.В.,
к.пед.н., доцент,
Мукачівський державний університет, Україна

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Інклюзивна освіта, за визначенням світової педагогічної спільноти, є найпотужнішим інноваційним рухом в освіті кінця ХХ – початку ХХІ століття. Варто зазначити, що на сьогодні змінюється саме розуміння інклюзивної освіти, яке передбачає створення умов для максимально значущої участі не лише дітей з особливими освітніми потребами (ООП), а й усіх учасників освітнього процесу.

Дослідження різних проблем освітнього середовища під кутом зору інклюзії набуває актуальності і привертає науковий інтерес завдяки його поліструктурності та міждисциплінарності. У процесі аналізу пси-

холого-педагогічної та історико-філософської літератури виокремлено особливо значущі для нашого дослідження праці вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких висвітлено різні аспекти організації та впливу інклюзивного освітнього середовища на процес навчання дітей з ООП. Вивченням вітчизняної історії становлення системи спеціальної освіти займалися В. Бондар, В. Засенко, В. Золотоверх, А. Колупаєва, Л. Одинченко, В. Синьов, М. Супрун, О. Таранченко, С. Федоренко та ін. Ними виявлено, що тенденції інтеграції та інклюзії в Україні історично обумовлені, а етапи еволюції державно-суспільного ставлення до осіб з відхиленнями розвитку та їх освіти мають певні особливості. Як показує практика, Україна не може сліпо копіювати досвід інших держав через різні економічні, політичні, етнографічні умови та менталітет – вона створює свій шлях розвитку інклюзії [2]. Вирішення означеної проблеми в нашій країні має державне значення.

Сутність дефініції “інклюзія”, що в перекладі з англійської *inclusion* означає включення, розглядається як процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціумі; процес реального залучення осіб із порушеннями в здоров’ї до активного суспільного життя, який передбачає адаптацію соціального середовища до потреб людини [1].

Варто зупинитися більш детально на розгляді поняття “інклюзивна освіта”. У наукових розвідках А. Колупаєвої, інклюзивна освіта передбачає залучення учнів з особливостями розвитку до освітнього середовища навчального закладу. Вчена зазначає, що інклюзивна освіта потребує професійної підготовки вчителя інклюзивного класу або іншого фахівця (корекційного педагога, психолога, логопеда, реабілітолога тощо), який би мав професійний рівень кваліфікації, забезпечував гарантовану підтримку тих дітей, котрі цього потребують. Водночас, науковець вказує, що тенденція модернізації освіти вимагає створення освітнього середовища, що забезпечує пристосування ЗЗСО (адміністрації, учителів, учнів) до потреб кожного здобувача освіти [1].

Інтеграція України в світовий освітній простір зумовлює необхідність зміни ставлення суспільства до проблеми дітей з ООП, переходу від медичної моделі соціалізації таких школярів до соціальної, за якою порушення в їх здоров’ї вважають нормальним аспектом життя, а не відхиленням, і розглядають цю проблему як штучно створену суспільством. Соціальна модель, на думку розробників концепції нової філософії освіти, не заперечує наявності фізичних чи розумових відмінностей, підтримує ідею про те, що суспільство повинно піклуватися про лікування та реабілітацію таких дітей, проте стверджує, що проблеми з’яв-

ляються тоді, коли нехтують правом зазначених осіб стати повноцінними членами суспільства. На нашу думку, учні відчувають труднощі в соціалізації не через те, що мають фізичні, психічні чи інші порушення, а через соціальні устої, фізичні та поведінкові перешкоди, стереотипне мислення оточуючих.

Як показує практика, якість освітнього процесу визначається тим, наскільки враховуються та реалізуються потенційні можливості кожної дитини, її індивідуальні особливості. Інклюзивна модель освіти охоплює систему освітніх послуг, зокрема: адаптацію навчальної програми та плану, фізичного середовища, методів і форм навчання, використання існуючих у громаді ресурсів, залучення батьків; співпрацю з фахівцями для надання спеціальних послуг відповідно до потреб дітей; створення позитивного мікроклімату в середовищі закладу освіти. Безумовно, важливою умовою реалізації моделі інклюзивної освіти є безбар'єрне освітнє середовище, зокрема архітектурна доступність закладу освіти, яка повинна забезпечуватися: фізичною можливістю і зручним маршрутом до школи; фізичною безпекою при пересуванні в ЗЗСО, прилеглою територією, під час отримання освітніх послуг; можливістю вільного отримання інформації про заклад освіти та освітні послуги, що надаються [3].

Таким чином, впровадження інклюзивної освіти в Україні – складна, неоднозначна проблема, яка потребує розгляду та розробки нормативно-правових, психолого-педагогічних, програмно-змістових, соціально-психологічних засад. Для успіху інклюзії в освітньому просторі країни необхідно сформувати і забезпечити функціонування чітко організованої і добре налагодженої нормативно-правової бази, інфраструктури спеціалізованої педагогічної, психологічної та соціальної допомоги дітям з ООП, які навчаються в сучасних навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Київ: А. С. К., 2012. 308 с.
2. Лалак Н. В. Навчання дітей з особливими освітніми потребами: досвід зарубіжних країн. *Science, research, development. Pedagogy: monografia pokonferencyjna* / red. W. Okulicz-Kozaryn. Berlin: Diamond trading tour, 2019. С.14-16.
3. Лалак Н. В., Чекан К. В. Особливості функціонування закладів загальної середньої освіти на засадах інклюзії. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія "Педагогіка та психологія": збірник наукових праць* / гол.ред. Г.В. Товканець. Мукачево: МДУ, 2018. Випуск 2(8). С.146-149



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>